

1 STOP

- (p) Homeom.: $f : [a, b] \rightarrow [c, d]: f(x) = \frac{d-c}{b-a}(x-a) + c, g : (-1, 1) \rightarrow \mathbb{R}: g(x) = \frac{x}{1-|x|}$ in $h : \mathbb{R} \rightarrow (-1, 1): h(x) = \frac{x}{1+|x|}$
- (D) Prostor X zadošča prvemu aksiomu števnosti (je 1-števen), če ima vsaka točka X kako števno bazo okolice.
- (D) Prostor zadošča drugemu aksiomu števnosti (je 2-števen), če $\exists$ kaka števna baza za njegovo topologijo.
- (I) Metričnost $\implies$ (2-števnost $\iff \exists$ števna povsod gosta podmnožica)
- (D) Podmnožica A je povsod gosta v X , če seka vsako odprto množico X (tako kot $\mathbb{Q}$ v $\mathbb{R}$), ali ekvivalentno, če je $\bar{A} = X$.
- (D) Prostor je separabilen, če premore kako povsod gosto podmnožico, ki je števna.
- (I) Če je prostor 2-števen, je tudi separabilen in 1-števen (obrat ne velja).
- (O) V metričnih prostorih je 2-števnost ekvivalentna separabilnosti.
- (I) prostor Y Hausdorffov. (1) Vsaka končna podmnožica Y je zaprta. Točke so zaprte. (2) Točka y je stekališče množice $A \subseteq Y$ natanko takrat, ko vsaka okolica y vsebuje neskončno točk iz A . (3) Zaporedje v Y ima največ eno limito. (4) Množica točk ujemanja $\{x \in X | f(x) = g(x)\}$ je zaprta v X za poljubni preslikavi $f, g : X \rightarrow Y$. (5) Če se preslikavi $f, g : X \rightarrow Y$ ujemata na neki gosti podmnožici X , potem je $f = g$. (6) Graf preslikave $f : X \rightarrow Y$ je azprt podprostor produkta $X \times Y$.
- (D) Aksiomi ločljivosti: Naj bo $(X, \mathcal{T})$ topološki prostor. X je:
  - T_0 : Za različni točki $x, x' \in X$ obstaja okolica ene izmed točki x, x' , ki jo loči od druge točke.
  - T_1 : Za različni točki $x, x' \in X$ obstaja okolica točke x , ki jo loči od x' in obenem obstaja okolica točke x' , ki jo loči od x .
  - T_2 : Za različni točki $x, x' \in X$ obstajata okolici, ki ostro ločita x in x' .
  - T_3 : Za točki $x \in X$ in zaprto množico $A \subseteq X$, ki ne vsebuje x , obstajata okolici, ki ostro ločita x in A .
  - T_4 : Za disjunktni zaprti množici $A, B \subseteq X$ obstajata okolici, ki ostro ločita A in B .
- (O) Fréchetova lastnost: T_1 ; Hausdorffova lastnost: T_2 ; regularnost: T_0 in T_3 ; normalnost: T_1 in T_4 .
- (T) Prostor X ima lastnost T_3 natanko takrat, ko za vsak $x \in X$ in vsako odprto okolico U za x $\exists$ taka odprta množica V , da velja $x \in V \subseteq \bar{V} \subseteq U$.
- (I) Prostor, ki je regularen in 2-števen, je normalen.
- (T) Ekvivalentno je: (1) Prostor X je nepovezan. (2) Prostor X je disjunktna unija dveh nepraznih zaprtih podmnožic. (3) V prostoru X $\exists$ prava neprazna podmnožica, ki je hkrati odprta in zaprta. (4) $\exists$ surjektivna preslikava $f : X \rightarrow \{0, 1\}$.
- (I) X kompakten, Y pa Hausdorffov prostor. (1) Vsaka preslikava $f : X \rightarrow Y$ je zaprta. (2) Vsaka injektivna preslikava $f : X \rightarrow Y$ je vložitev. (3) Vsaka bijektivna preslikava $f : X \rightarrow Y$ je homeomorfizem.
- (I) (Urissonova lema) Hausdorffov prostor X je normalen natanko takrat, ko za poljubni disjunktni neprazni zaprti podmnožici $A, B \subseteq X$ $\exists$ preslikava $f : (X, A, B) \rightarrow (I, 0, 1)$.

Lastnost	dedna	prod.	delj.	se ohranja pri	Lastnost	dedna	prod.	delj.	se ohranja pri
T_1 (Fréchet)	✓	✓	✗		diskretnost	✓	končno	✓	
T_2 (Hausdorff)	✓	✓	✗	zaprtje bijekcije	metrizabilnost	✓	števno	✗	
T_3	✓	✓	✗		kompaktnost	zaprto	✓	✓	zvezne
T_4			✗		lok. kompaktnost		✓	✗	odp. zvezne
1-števnost	✓	števno	✗		povezanost		✓	✓	zvezne
2-števnost	✓	števno	✗	odp. zvezne sur.	lok. povezanost		✓	✓	odp./zap. zv.
separabilnost	odprto	števno	✓	zvezna	pov. s potmi		✓	✓	zvezne
regularnost (T_3, T_0)	✓	✓			lok. pov. s potmi		končno	✓	odp./zap. zv.
normalnost (T_4, T_1)	zaprto			zap. zvezne sur.	popolna nepov.		končno	✗	

- Kvocientna množica:** X topološki prostor in $\sim$ ekvivalenčna relacija na X . Kvocientna množica $X/\sim$ je množica vseh ekvivalenčnih razredov v X glede na $\sim$, opremljena z najmočnejšo topologijo, tj. topologijo τ na $X/\sim$, za katero velja: $V \in \tau \iff p^{-1}(V) \subseteq X$ je odprta za vsako $V \subseteq X/\sim$, kjer je $p : X \rightarrow X/\sim$ kvocientna projekcija.
- Kvocientna projekcija:** X topološki prostor in $\sim$ ekvivalenčna relacija na X . Kvocientna projekcija $q : X \rightarrow X/\sim$ je preslikava, ki vsakemu elementu x priredi njegov ekvivalenčni razred $[x]$.
- Za podmnožico A prostora X je kvocientna projekcija $q(A)$ odprta/zaprta v kvocientnem prostoru $X/\sim$ natanko tedaj, ko je nasičenje A , označeno z $q^{-1}(q(A))$, odprto/zaprto v originalnem prostoru X .
- Inducirana preslikava:** $f : X \rightarrow Y$ preslikava med topološkima prostoroma X in Y , ter $\sim$ ekvivalenčna relacija na X . Če je preslikava f konstantna na ekvivalenčnih razredih, je njena *inducirana preslikava* $f_{\sim} : X/\sim \rightarrow Y$, definirana kot $f_{\sim}([x]) = f(x)$ za vsak $x \in X$, kjer je $[x]$ ekvivalenčni razred elementa x glede na $\sim$.
- $f = f \circ q$, preverimo: f dela prave identifikacije: $x \sim y \iff f(x) = f(y)$, zvezna, surjektivna, kvocientna v ožjem smislu.
- Surjektivna preslikava $f : X \rightarrow Y$ je kvocientna v ožjem smislu $\iff$ slika nasičene odprte podmnožice X v odprte podmnožice $Y \iff$ slika nasičene zaprte podmnožice X v zaprte podmnožice Y .
- $r : X \rightarrow Y$ in $s : Y \rightarrow X$ zvezni preslikavi, za kateri velja $r \circ s = Id_Y$ ("r je retrakcija, s je prerez"). Tedaj je r kvocientna in s vložitev.
- $f : X \rightarrow Y$ zvezna preslikava in $(K_i \subseteq X)_{i \in I}$ pokritje X s kompaktnimi podprostori. Privzemimo, da je družina $(f_*(K_i))_{i \in I}$ lokalno končna v Y in da je Y Hausdorffov. Tedaj je f zaprta. Posledično, če je f dodatno še surjektivna, je kvocientna.
- $f : X \rightarrow Y$ zvezna preslikava, Y Hausdorffov in $K \subseteq X$ kompaktna, za katerega velja $f_*(K) = Y$. Tedaj je f kvocientna.
- Konveksna kombinacija:** daljico AB slikamo v daljico $CD : (1-t)A + tB \mapsto (1-t)C + tD$.
- $I := [0, 1], X = I^2, (0, y) \sim (1, y), (x, 0) \sim (x, 1)$. $X/\sim \approx S^1 \times S^1$. Preslikava: $f : I \times I \rightarrow S^1 \times S^1, (x, y) \mapsto (e^{2\pi i x}, e^{2\pi i y})$
- Model Möbiusovega traku znotraj polnega torusa: $f : [0, 1] \times [-1, 1] \rightarrow S^1 \times B^2, f(x, y) = (e^{2\pi i x}, e^{\pi i x} y)$
lok. povezanost (s potmi), diskretnost, trivialnost
metrizabilnost, popolna nepovezanost.
- Top grupa** G je grupa in top. pr., množenje $m : G \times G \rightarrow G, (a, b) \mapsto ab$ in invertiranje $inv : G \rightarrow G, a \mapsto a^{-1}$ sta zvezni.
- Leva translacija** $L_a : G \rightarrow G, g \mapsto ag$ in **desna translacija** sta homeomorfizma.
- Topološka grupa je **homogen prostor**, tj. $\forall a, b \in G \exists$ homeo $h : G \rightarrow G, a \mapsto b$.
- Delovanje** G na X je zv. preslikava $\varphi : G \times X \rightarrow X, (g, x) \mapsto g \cdot x$, za katero velja $\varphi(e, x) = e \cdot x = x, h \cdot (g \cdot x) = (hg) \cdot x$.
- Ekv. relacija glede na delovanje: $x \sim y \iff \exists g \in G : y = g \cdot x$

18. **Orbita** elementa x je $G \cdot x = \{g \cdot x | g \in G\} = [x]$, **Prostor orbit** je kvoc. prostor X/G pri tej relaciji.
19. **Stabilizator** elementa x je $G_x = \{g \in G | g \cdot x = x\}$
20. Če top. grupa G deluje na top. prostoru X , potem je kvoc. projekcija $q : X \rightarrow X/G$ odprta.
21. Za top. grupo G velja: (a) Množica $A \subseteq G$ je okolica točke $a \in G$ natanko tedaj, ko je $ba^{-1}A$ okolica točke $b \in G$. (b) Če je $H \leq G$ podgrupa in okolica enote v G , je H odprta in zaprta v G . (c) Če je C komponenta za povezanost, ki vsebuje enoto G , je C zaprta edinka v G . (d) Za G so lastnosti T_0, T_1, T_2 ekvivalentne.
22. **Stožec** nad X je $CX = X \times [0, 1]/X \times \{1\}$, **Suspenzija** nad X je $\Sigma X = X \times [-1, 1]/\{X \times \{-1\}, X \times \{1\}\}$.
23. **Zlepek**: X, Y top. prostora, $A \subseteq X, f : A \rightarrow Y$ zvezna. $X \cup_f Y = (X + Y)/a \sim f(a) \forall a \in A$.
24. **Normalnost zlepkov**: X, Y normalna, $A^{\text{zap}} \subseteq X, f : A \rightarrow Y$ zv. $\Rightarrow$ zlepek $X \cup_f Y$ normalen.
25. $A^{\text{zap}} \subseteq X, f : A \rightarrow Y$ zap vložitev. $Z = X \cup_f Y \Rightarrow$ (1) X, Y 2-števena $\Rightarrow Z$ 2-števen, (2) X, Y regularna $\Rightarrow Z$ regularen.
26. $q \circ \text{in}_1 : X \rightarrow X \cup_f Y$ v splošnem ni vložitev, ampak $q \circ \text{in}_2 : Y \rightarrow X \cup_f Y$ je vložitev.
27. Injekcije so zvezne, odprte in zaprte vložitev v vsoto.
28. Dogovor: za $X/\emptyset$ dobimo X s še eno točko, tj. podprostor A se v kvocientu vedno nadomesti z eno točko.
29. **Retrakcija**: $A \subseteq X, r : X \rightarrow A$ zvezna, je retrakcija, če $r|_A = \text{id}_A$, A je retrakt X , če $\exists$ retrakcija.
- (T) Retrakt povezanega/kompaktnega prostora je povezan/kompakten, retrakt absolutnega ekstenzorja je absolutni ekstenzor;
  - če $X \in T_2$, je retrakt zaprt.
  - (D) X ima **LNT** (lastnost negibne točke), če ima $\forall$ zvezna preslikava $X \rightarrow X$ negibno točko
  - X ima LNT, A retrakt $X \Rightarrow A$ ima LNT
  - (D) $\mathcal{R}$ razred top. pr., Y top. pr., $Y \in \text{AE}(\mathcal{R})$, če za $\forall X \in \mathcal{R}, \forall A^{\text{zap}} \subseteq X, \forall f : A \rightarrow Y$ zv. $\exists F : X \rightarrow Y$ zv.: $F|_A = f$ (F razširitev f)
  - Lastnosti: $Y \in \text{AE}(\mathcal{R})$ je top. lastnost, produkt AE je AE , vsak interval $\subseteq \mathbb{R}$ je $\text{AE}(\mathcal{N})$, $\mathcal{R} \cap \text{AE}(\mathcal{R}) \subseteq \text{AR}(\mathcal{R})$
  - (D) $f, g : X \rightarrow Y$ zv., **homotopija** od f do g je zv. preslikava $H : X \times I \rightarrow Y$ z $H(x, 0) = f(x)$ in $H(x, 1) = g(x)$
  - (D) Prostor X je **kontraktibilen**, če je id_X homotopna ($\simeq$) kakšni konst. preslikavi $X \rightarrow X$; homotopija = kontrakcija
  - Če je X kontraktibilen, je povezan s potmi
- $A_n : \forall f : \mathbb{B}^n \rightarrow \mathbb{B}^n$ zvezna ima negibno točko.
- $B_n : S^{n-1}$ ni retrakt B^n
- $C_n : S^{n-1}$ ni kontraktibilna
- $D_n : D \subseteq \mathbb{R}^n$ topološki k -disk za $0 < k \leq n$, torej $D \approx B^k$. D ne deli $\mathbb{R}^n$
$\chi(nT) = 2 - 2n$ $\chi(nP) = 2 - n$ $\chi(S^2) = \chi(0T) = 2$ $\chi(M) = 0$	nT so orientabilni nP niso orientabilni $K \approx 2P$
10. (I)(Jordan-Brouwer) $n \geq 2, S \subseteq \mathbb{R}^n$ top. $(n-1)$ -sfera, $(S \approx S^{n-1})$. Tedaj ima $\mathbb{R}^n \setminus S$ dve komponenti, eno omejeno in eno neomejeno, obe sta odprti v $\mathbb{R}^n$ in povezani s potmi, S je meja obeh.
11. (I)(Schönfliesov) $S^1 \approx S \subseteq \mathbb{R}^2, V$ omejena komponenta $\mathbb{R}^2 \setminus S \Rightarrow \text{Cl}(V) \approx B^2$
12. (D) $S \approx S^{n-1} \subseteq \mathbb{R}^n$ je **lokalno ploščata** v $x \in S$, če $\exists V : x \in V^{\text{odp}} \subseteq \mathbb{R}^n$ in $\exists$ homeo $h : V \rightarrow W, W^{\text{odp}} \subseteq \mathbb{R}^n$, da je $h_*(S \cap V) = (\mathbb{R}^{n-1} \times \{0\}) \cap W$. S je **lokalno ploščata**, če je taka v vseh svojih točkah (vložitev je krotka ali S je podmnt); če v $x \in S, S$ ni lokalno ploščata, je x **divja točka**
13. (I)(Brouwer)(o odprti preslikavi) $U^{\text{odp}} \subseteq \mathbb{R}^n, f : U \rightarrow \mathbb{R}^n$ zv., inj. $\Rightarrow f$ odp. preslikava ($\Rightarrow f_*(U)^{\text{odp}} \subseteq \mathbb{R}^n$)
14. (invarianca odp mn) $U, V \subseteq \mathbb{R}^n, U^{\text{odp}}, U \approx V \Rightarrow V^{\text{odp}} \subseteq \mathbb{R}^n$
15. Posledica: $A, B \subseteq \mathbb{R}^n, A \approx B \Rightarrow \text{Int}(A) \approx \text{Int}(B)$ in $\text{Meja}(A) \approx \text{Meja}(B)$
16. (D) topološka **mnogoterost** dimenzije $n \in \mathbb{N}$ (n -mnt) je T_2 , 2-števen topološki prostor M , v katerem ima vsaka točka odprto okolico homeo $\mathbb{R}^n$ ali $\mathbb{R}_+^n$. Okolico V imenujemo **evklidska okolica**, home. $(h : V \xrightarrow{\sim} \mathbb{R}^n \text{ ali } \mathbb{R}_+^n)$ imenujemo **karta** na M .
- 17.
- 1. komponenta n -mnt je n -mnt (komponente so odprte, ker je mnt lok pov $\Leftarrow$ lok evklidskost)
  - 2. disj unija (največ) števno mnogo n -mnt je n -mnt
  - 3. Rob mnt: M n -mnt, $\text{int}(M)^{\text{odp}} \subseteq M \Rightarrow \partial M^{\text{zap}} \subseteq M$
  - Izrek**: (o odprti preslikavi za mnt) M, N n -mnt, $V^{\text{odp}} \subseteq \text{int}(M), f : V \rightarrow N$ zv., inj. $\Rightarrow f$ odp in $f_*(V) \subseteq \text{int}(N)$
  - Izrek**: M n -mnt, $\partial M \neq \emptyset \Rightarrow \partial M$ ($n-1$)-mnt s praznim robom ($\partial(\partial M) = \emptyset$); če je M kompaktna $\Rightarrow \partial M$ sklenjena (op: rob kompaktne ploskve je disjunktna unija krožnic) ∂M ne deli M : M povezana $\Rightarrow M \setminus \partial M$ povezana
  - Izrek**: M m -mnt, N n -mnt $\Rightarrow M \times N$ je $(m+n)$ -mnt, $\text{int}(M \times N) = \text{int}(M) \times \text{int}(N), \partial(M \times N) = \partial M \times N \cup M \times \partial N$
  - 5. Zlepek mnt**: Def: N n -mnt, L l -mnt; $L \cap \partial N = \partial L \Rightarrow L$ prav vložena | L lokalno ploščata ali podmnt, če je prav vložena in $\forall x \in L \exists$ evklidska okolica $V : x \in V \subseteq N$ in homeo (karta) $h : V \rightarrow \mathbb{R}^n$ ali $\mathbb{R}_+^n$, da je $h_*(L \cap V) = h_*(V) \cap (\{0\}^{n-l} \times \mathbb{R}^l)$
  - Izrek**: N_1, N_2 n -mnt, $L_i \subseteq \partial N_i$ ($n-1$)-mnt in ∂L_i lokalno ploščat v ∂N_i $h : L_1 \rightarrow L_2$ homeo $\Rightarrow$ zlepek $N_1 \cup_h N_2 = N$ je n -mnt z robom, ki je zlepek $(\partial N_1 \setminus \text{int}(L_1)) \cup_{h|_{\partial L_1}} (\partial N_2 \setminus \text{int}(L_2))$ in $(N_1 \setminus L_1) \cup (N_2 \setminus L_2)$ je vložena v zlepek kot odprta podmnt.
  - 6. Razrez mnt**: N n -mnt, $L \subseteq N$ lokalno ploščata ($n-1$)-podmnt $\Rightarrow$ lahko N prerežemo vzdolž L
  - 7. Povezana vsota**: Def: M, N n -mnt, $D \subseteq \text{int}(M), E \subseteq \text{int}(N)$ topološka n -diska z lok ploščatima robovoma, izberimo homeo $h : \partial D \rightarrow \partial E$. Povezana vsota M in N je $M \# N = (M \setminus \text{int}(D)) \cup_h (N \setminus \text{int}(E))$ op: $M \# N$ je n -mnt
18. (I)(homogenost mnt) M povezana n -mnt, $x, y \in \text{int}(M) \Rightarrow \exists$ homeo $h : M \rightarrow M, h(x) = y$
19. Eulerjeva karakteristika in orientabilnost sta topološki lastnosti.
20. **Eulerjeva karakteristika** X : $\chi(X) = \#(2\text{-celic}) - \#(1\text{-celic}) + \#(0\text{-celic})$
21. Karakterizacija: orientabilnost, χ , št. robnih komponent, $\chi(A \# B) = \chi(A) + \chi(B) - 2, \chi(X \cup \text{trak}) = \chi(X) - 1$
- 22.
- $A, B \subseteq \mathbb{R}^n$ zap, $A, B \in \text{AE}(\mathcal{N})$: $|A \cap B| = 1 \Rightarrow A \cup B \in \text{AE}(\mathcal{N})$
  - $A, B \subseteq \mathbb{R}^n$ zap, $A, B \in \text{AE}(\mathcal{N})$: $A \cap B \in \text{AE}(\mathcal{N}) \Rightarrow A \cup B \in \text{AE}(\mathcal{N})$
  - X kompaktna mnt: $\partial X \neq \emptyset, i : \partial X \rightarrow X$ inkluzija $\Rightarrow$ zlepek $X \cup_{\partial X} X := X \cup_i X$ kompaktna mnt brez roba (imenuje se podvojitev mnogoterosti X)